

Telegraful Român

Apare Marția, Joia și Sâmbăta

Abonamentul:

Pe un an 32 coroane.
Pe șase luni 16 cor. — Pe trei luni 8 cor.

Correspondențele

să se adreseze Redacției «Telegrafului Român», Strada Măcelarilor Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor, după învoială

Abonamentele și inserțiunile
să se adreseze Administrației ziarului «Telegraful Român», Sibiu, Strada Măcelarilor Nr. 45.

Insemnări

Pace

O singură poruncă-i hotărâtoare: dragostea, iar cel mai scump rod al ei e pacea. Pacea reînvie veselia în lume și sugrumă traiul îngust și nevoiaș; ea ridică altare de închinare, plămădește idealuri și naște indemnuri și puteri necunoscute pentru înfăptuirea lor.

Nu este pământean care să nu o dorească! Dreaptă și cinstită vină împărăția ei!

Păcii au închinat bulgarii steagul; o cer cu tot prețul ca «plugul multor veacuri să le are din nou ogorul». Groaza că le vor peri orașele, iar câmpiile le vor călca neamuri străine, le-a săgetat sufletul. Nu mai îndrănesc să privească cu fruntea ridicată în fața morții, care în chip temerar s'a înstăpânit în mulțime. Sânt istoviți de lupta dela care au așteptat totul; acum nu mai așteaptă decât pace.

Wilson, președintele cu atribuții de dictator al Statelor-Unite din nordul Americii, a simțit asemenea trebuință să vorbească despre pace, ca temelie puternică pentru înfăptuirea tovărășiei neamurilor. Neamurile să trăiască în dragoste formând o singură familie. Înainte de toate e însă nevoie de pace generală. Asigurată odată pacea se va putea înfăptui tovărășia neamurilor. Și aceasta trebuie să se clădească pe următoarele 5 pietri unghiulare:

1. Dreptate nepărtinitoare, care să nu facă deosebire între aceia față de cari voim să fim drepti și între aceia, față de cari am dori să fim nedrepti. Trebuie să fie o dreptate care să nu cunoască privilegiați și gradații, ci drepturi egale pentru toți.

2. Interesele particulare ale vreunui neam sau grup de neamuri, nu pot să fie potrivnice intereselor generale ale omenirii.

3. Intre marginile tovarășiei nu se îngăduie nici o asociere specială.

4. Din sinul familiei de neamuri trebuie exclusă orice împărechere economică, și boicotul numai ca mijloc de retorsiune față de cei renitenți se admite.

5. Toate convențiile și contractele internaționale fie de orice natură, trebuie comunicate în întregime celorlalte părți ale lumii. Deosebiile alianțe și rivalități economice precum și dușmăniile din lumea modernă au format pricină destulă pentru provocarea războiului de astăzi. O astfel de pace care n'ar face toate acestea imposibile în viitor, n'ar fi sinceră și sigură.

Așa a vorbit Wilson, dorind să vorbească omenirii întregi fără considerare la neamuri și limbi.

Din Austria. Camera imperială a ținut sedință în 1 Octombrie.

Prim-ministrul Hussarek a rostit o vorbire de un ceas. Cehii l-au întrerupt mereu.

Când Hussarek a schițat situația externă, cehii strigau într-una, că nu ne mai trebuie alianța germană. Oratorul continuându-și discursul, spune că pasul făcut de guvernul bulgar a creat o serioasă situație în Balcani; raporturile, cu toate acestea, nici pe departe nu sânt critice, deoarece în deplină învoială cu Germania am făcut dispoziții, care sânt potrivite să schimbe situația d'acolo în favorul nostru. (Cehii întrerup: Trebuie să ne desfacem de Germania!) Monarhia a dovedit totdeauna înclinarea spre pace, și acum este asemenea gata să facă pace prin învoială. Va sosi ora când lucrul acesta va fi cu putință. Problema slavilor de sud, a zis ministrul președinte, se va deslegă în înțelegere cu populațiunea.

Câteva învățăminte din război

I

Valoarea morală superioară a unui individ, sau a unui neam de oameni, o putem cunoaște în zile grele la acele răspântii, unde individul și neamul stau înaintea alternativei de a fi, sau de a peri.

În cazurile acestea omul condus de șoaptă sufletească sau se decide să lupte și să apere bunurile sale, sau ascultând mai mult de instinctul conservării de sine se dă la o parte ca un fricos și resignat.

Cu satisfacție putem constata, că la răspântia «de a fi sau de a peri», toate popoarele Maiestății Sale, fără deosebire de neam și lege, și-au ales calea spinoasă și onorifică a luptei bărbătești, înăbușind toate vocile egoiste și de interese particulare.

Ca să împedecăm planurile de nimicire ale inamicilor noștri, am fost și sântem hotărâți să înrolăm și noi în două tabere pe cei capabili de luptă.

În tabăra primă s'au adunat ostașii, așa zișii combatanții noștri, cari cu pieptul și sângele lor au apărat hotarele patriei.

În tabăra a doua am înrolat și reținut pe acei bărbați, cari au menirea ca prin munca lor intensivă, economică și industrială să producă din belșug hrană, îmbrăcăminte, arme și muniție celor din primele linii.

Având în vedere că ambele tabere servesc aceleași interese comune de apărare a patriei și tronului, putem afirma că luptători și valori egale reprezintă și cei din tabăra primă, și cei din tabăra a doua.

Din partea prevedinții, în aceste zile grele, sânt poate mai favorizați aceia, cari departe de viforul câmpului de luptă, pot conlucra la bunul mers al cauzei comune.

Am fi însă nedrepți, dacă nu am constată adevărul, că acest favor al sortii și acest privilegiu toți așa zișii «dispenzați» nu l-au primit fără a-l merita; ci sânt părtași de el cu toții, în urma însușirilor câștigate prin destoinicia și vrednicia proprie.

Dacă, de exemplu, industria noastră din timpul de pace, în urma împrejurărilor actuale s'a dezvoltat enorm într-o industrie de război, cu siguranță că acele brațe s'au ales și reținut din rândurile acelor cari sânt în ramul cutare sau cutare de muncă pe deplin specializați și harnici de a o îndeplini.

*

Fiind noi, românii, neam de agricultori care locuiește în masse compacte la sate, vom examina în locul prim satele noastre, căutând acolo după numărul gospodariilor noștri scutiți de arme pe durata războiului și reținuți ca neapărat trebuincioși în munca lor din punctul de vedere al interesului comun.

Căutând, numărând și comparând cele aflate, cu raporturile altor popoare ce trăesc cu noi în același corn de țară, uimiți aflăm că numărul scutiților noștri față de numărul celorlalți este minimal.

Te întrebi: care este cauza enormei diferențe între noi și alții în ceea ce privește rezultatul cercetărilor noastre?

Ca să afli răspunsul dorit, vei deschide cărțile funduare din diferite ținuturi, unde locuim în masse compacte și vei afla earăș, că noi români

FOIȘOARA

Toamnă

Frunze triste, 'ngălbenite,
La pământ încet se lasă.
Rândunele 'mbătrânite
Se ridică obosite
De sub streșina de casă.

Toamnă lungă și târzie
Peste țară se întinde.
Vânturi reci încep să vie,
Ear pustiul din moșie
Tot mai mult pământ cuprinde.

De mânia vremii grele,
Au plecat în țări străine
Multe mii de păsărele.
— Cum m'aș duce eu cu ele,
Dar dorul vine cu mine.

Vânturi reci, întunecate
Au bătut la noi în țară,
Aruncându-mă departe,
Unde 'ntr'una vântul bate
De e toamnă, sau e vară.
Ioan Berghia.

Albinele

— Ce spune un poet latin —

Poetul Virgil, care a trăit pe la anul 70 înainte de Hristos, judecând din cartea sa *Georgice*, — pe care în românește a tradus-o în versuri minunate regretatul «Badea Gheorghe», (Coșbuc), — putem spune, că la ale gospodăriei se pricepea tot așa de bine, ca și la înstrunarea lirei.

Viața interesantă a albinelor l-a atras așa de mult, că în cartea a patra a *Georgicelor* ne dă un sistematic curs de albinărit. De 2000 de ani, — de când a scris Virgil acest tratat, — lumea a progresat negreșit și în ale albinăriei, dar cartea aceasta totuș pentru stupari, pe lângă partea literară, este o mărturie istorică: Ce știau cei vechi, și, prin comparație, unde am ajuns noi astăzi?

Să dăm un resumat al acestei cărți. După un cuvânt scurt adresat lui Maecenas, poetul își începe cursul: La alegerea locului de stupină, recomandă să fim cu băgare de seamă, ca locul să fie scutit de vânt, ca albinele când se întorc încărcate cu miere și polen, să nu fie împiedecate în drumul lor; ca oile, iezii sburdalnici, precum și celelalte vite să nu umble în preajma stupinei, căci neliniștesc albinele, le strică pășunea și scutură roua

de pe flori. Cum se vede, cei vechi au aflat de bună roua pentru albine. Atrage atențiunea asupra șopărelor, și mai ales a rândunelelor. Să fie înaintea stupinei palmieri, sau maslini, cari scutesc coșnițele de căldură și pe care se lasă roiurile.

Află de trebuință ca în apropiere să curgă un pârâiaș, sau să fie un lac, în apa căruia să fie bucăți de lemne, ca albinele dacă ar pica, să afle astfel punți de scăpare.

Ce privește coșnițele, observă că urdinișul să nu fie mare, ca să nu străbată prea tare nici căldura verii, nici frigul iernii.

Observă, cum astupă albinele toate deschizăturile cu materii cleioase-rășinoase, ba la lucru folosesc chiar și mușchi și flori.

Vorbește apoi despre albinele sălbătice, care trăiesc în pământ, în scorburi și în stânci găunoase. Stuparul e dator a murlui bine coșnița jur-împrejur, și a așeza o creangă ca să fie umbră. Zice, că nu-i bine dacă împrejur este loc mocirlos, care împrăște miezime stricacioase.

Despre roit spune, cum roiesc albinele și că uneori roiul are două regine și dă sfat că numai pe cea mai frumoasă s'o păstrăm, cealaltă s'o prăpădim. Face deosebire între reginele frumoase galbene, și între cele de culoare mai închisă, lăudând pe cele dintâi și hulind pe celelalte.

Cine-i stupar de meserie, va pricepe,

că încă pe vremea lui Virgil, albinele galbene, pe care astăzi le numesc italiene, erau superioare celor mai negruțe, numite nemțești.

Cartea a patra din *Georgice*, Virgil a scris-o înainte de Hristos în anul 30, la moșia sa de lângă Andes, după ce părăsise luptele zilei dela for.

Const. Iencica.

Lasă luna peste ape

Mică dâră de lumină
Lasă luna peste ape,
Ear din liniștea divină
Umbre reci încep să vină
Din departe mai aproape.

In ferestri luminate,
Ce străbat în negrul zării,
O stafie vine, bate,
Că-s clipele 'ntârziate
In adâncul înserării...

Două inimi ieri străine
Spun povestea lor pribeagă
In afundul nopții line,
Ear dorul de care-s pline
Le cuprinde lumea 'ntreagă.

Ioan Berghia.

săntem moşieri cu posesiuni şi averi în mare parte foarte disparente.

Este ştiut că ţăranul nostru adună pământ cumpărând dela străini moşii întregi, şi că posesiunile ţăranilor noştri cresc!

Da, este adevărat, pământ am câştigat; dar precum posesiunile cresc şi se înmulţesc, paralel şi moşiile particulare prin împărţirea lor între 7—8 copii se micşorează!

Veţi zice poate: Ce să facă ţăranul? Doar nu va putea da întreaga lui moşie numai unuia dintre fiii sau fiicele sale, şi pe ceilalţi să-i lase lipiţi pământului! Căci doar trebuie să le facă parte la toţi, egal, din moşia părintească!

În deslegarea acestei întrebări zace înţelepciunea vieţii, care durere noi românii nu o prea înţelegem, şi în urma acestei împrejurări moşiile se tot împart, formându-se mulţi moşieri cu multe şi mici moşii, care atunci când e vorba — ca d. e. în cazul de faţă — de a produce întins şi pentru alţii şi nu numai pe sama casei tale, nu pot fi luate în combinaţie.

Aceasta este uşor de observat. Întrebarea e însă ce avem de făcut, şi cum are să se repare greşala trecutului, ca ascultând ţăranul de cerinţele prezentului şi ale viitorului să ajungă şi el la moşii mai mari şi totuşi să-şi fericească toţi copiii, pe cari bunul Dumnezeu, cum vedem, ni i-a dat.

Nu avem alta de făcut, în această privinţă, decât să luminăm poporul, că bunul Dumnezeu nu de aceea a dăruit ţăranul cu 7 şi 8 copii sănătoşi, ca pe toţi să-i crească lângă coarnele plugului, şi crescându-i să-i aşeze pe toţi în satul lui, împărţindu-le moşia şi făcând astfel dintr-o straiţă plină 7 şi 8 mai goale. Ci că Dumnezeu a lăsat omului şi alte căi, pe care mergând îşi poate afla fiecare dintre noi fericirea, poate mai bine decât atunci când batem poteca îngustă, săpată de fierul plugului!

Ţăranul nostru are să ştie, că pe lângă plugul lui de lemn sau oţel, greu de purtat, mai este şi alt plug, aşa numitul *plug de aur*, adică meseria unde şi pentru o parte din copiii lui este loc şi adăpost.

Ce raţional ar lucra oamenii noştri, dacă urmând exemplul altor popoare vechi în cultură, pe unul, zicem pe cel mai talentat dintre copiii săi, l-ar da la şcoală şi l-ar lăsa să studieze, apoi pe 2 sau 3 băieţi i-ar da la meserie, şi acasă la *economia întreagă* să lase pe cel cu aplicare către dânsa, care ţinând întreaga moşie la un loc şi lucrându-o raţional poate şi-ar rescumpără cu timpul fraţii.

Astfel înţeleg şi astfel am văzut că se practică la nemţi, cehi, slovaci întru păstrarea bunului familiar la un loc, şi astfel se ajunge la o creştere a moşiilor particulare, şi nu ca la noi la îmbucătăţirea şi micşorarea lor prin brăzdări şi continue parcelări.

Ţăranul când e vorba de creşterea copiilor, cade de obicei în extrem. El sau îşi lasă toţi copiii la coarnele plugului, sau dacă este mai cu prindere, voeşte să-şi facă toţi copiii domni, prăpădindu-şi apoi bunul şi moşia cu creşterea lor.

El, sârmanul, nu vede şi nu cunoaşte calea de mijloc şi nu observă că scara fericirii are mai multe trepte, pe care urcându-le poţi ajunge la avere şi bună stare.

Mi s'a dat în cursul războiului să fac cunoştinţă cu mulţi fii distinşi ai naţiunilor culte din monarhia noastră, cu cari am discutat asemenea întrebări de interes vital. Cu toţii văd viitorul unui popor asigurat prin o ţărănie care prin puterea ei economică încheagată în moşii particulare proporţionate, dar însemnate şi conside-

rabile, formează rezervoarul nesecat de puteri pentru toate îndeletnicirile.

*

Să cercetăm şi să vedem că la oraşe cum stăm cu numărul industriaşilor şi meseriaşilor de limba şi legea românească. Să vedem — între sutele de mii de lucrători ai diferitelor fabrici ale industriei războinice — noi în ce măsură sântem reprezentati?

Astăzi când privilegiile date meseriaşului şi lucrătorului din fabrici sânt de invidiat, durere azi putem observa că noi nu avem nici pe departe numărul meseriaşilor ce ni-ar compete ca unui neam stătător din aproape patru milioane suflete.

Noi n'am avut lucrători destui aplicaţi în fabricile oraşelor. De unde să avem apoi astăzi zeci de mii de bărbaţi aplicaţi la diferitele ramuri ale industriei şi tehnice de azi, care cere zi de zi tot mai mulţi lucrători.

Eată nici aici braţele noastre vâjoase n'au putut fi aplicate, din cauza că nu avem maeştri şi muncitori specializaţi în ramul de ocupaţie respectiv.

Căţi bărbaţi de-ai noştri ar trăi şi azi, dacă aveam în proporţie cu numărul nostru meseriaşi şi muncitori scutiţi şi aplicaţi în ţară la diferitele ramuri ale industriei de azi!

Bosnia-Hertegovina şi Ungaria

După art. de lege VI dela 1880 din Ungaria, şi după legea austriacă din 22 Februarie 1880, administraţia supremă asupra Bosniei şi Hertegovinei aparţine ministerului comun imp. şi reg., şi adică ministrului comun de finanţe, care este responsabil pentru aceasta delegaţiunilor din Reichsratul austriac şi din parlamentul ungar, şi are să procedeze în înţelegere cu guvernele din Austria şi din Ungaria.

De când cu ocuparea Bosniei şi Hertegovinei, Ungaria a ridicat pretenţiuni istorice asupra teritoriului provinciilor.

Pretensiunile sale şi le întemeiază pe faptul că numitele teritorii au ajuns în veacul al 12-lea sub domnia regilor *arpadieni*, cari au luat titlul de regi ai Ramei sau Bosniei.

Se mai provoacă şi la *jurământul* regelui ungar, care se obligă a căuta să reunească la Ungaria toate teritoriile, care s'au ținut cândva de coroana ungară...

Între guvernele monarhiei se urmează de mai mult timp tratative cu privire la noul raport de drept între Ungaria şi Bosnia şi Hertegovina.

Maturitatea politică a politicianilor din Ungaria şi Austria, sub presiunea duhului democratic al timpului, va găsi calea ce duce la cea mai bună deslegare a problemei.

Nou cancelar. Împăratul Wilhelm a numit cancelar imperial german pe prinţul *Maximilian de Baden*. Decretul este semnat şi publicat în ziua de 3 Octomvrie 1918.

Din Bulgaria. Ministrul prezident *Malinov* a deschis Luni sobrania cu un mesaj de tron, zicând:

Bulgarii se poartă şi acum cu cea mai mare lealitate faţă de aliaţii lor. Guvernul Bulgariei nu se gândeşte la altceva, decât să-şi împlinească datoria către patrie şi să facă posibilă încheierea unei păci onorabile, care să fie vrednică de jertfele dureroase, care le-a adus poporul în luptele sale pentru obţinerea unirii. Guvernul după o gândire cumpănită, a hotărât să facă numeroşilor noştri duşmani propunerea de-a intra în tratative privitoare la armistiţiul şi pace. În credinţa, că deputaţii sobraniei vor arăta în desbaterile şi hotărârile lor dovezi de înţelepciune şi pa-

triotism cerute de momentul de acum, cer binecuvântarea Atotputernicului asupra lucrării deputaţilor şi declar deschisă a patrii sesiune extraordinară a adunării naţionale.

Sfârşindu-se citirea mesajului de tron, a urmat serviciul divin, după care *Malinov* a propus, ca sobrania să-şi amâie şedinţele pentru Vineri, în 4 Octomvrie, în scop ca guvernul să poată expune în faţa reprezentanţilor naţiunii o icoană amănunţită despre situaţia generală, şi în deosebi despre tratativele privitoare la armistiţiul şi la încheierea păcii.

Adunarea deputaţilor a primit propunerea. Şedinţa se ridică.

Situaţia politică

Evenimentele din urmă au provocat în politica internă o viaţă foarte intensă. Se fac forţări în scopul unei concentrări de guvern în care să intre reprezentanţii de frunte ai tuturor partidelor politice. Partidul muncii în frunte cu *Tisza* e aplicat să conlucre sub premierul *Wekerle* la diriguirea ţării şi să împartă răspunderile. Conte *Andrássy* mai ezitează, până ce nu se declară conte *Apponyi* fără de care, se zice, nu voieşte să primească nici un portofoliu. Conte *Károlyi*, care sosind în zilele acestea în capitală, a fost primit cu suprinzătoare ovaţii, a declarat categoric că nu intră în cabinetul condus de *Wekerle*. De prezent stăruie cu toată energia să închege partidele opoziţioniste, într'un singur bloc care să lupte pentru independenţa regatului ungar, respective uniunea personală şi încheierea cât mai grabnică a păcii, e guvern mort.

Se zice că *Apponyi* şi *Andrássy* au declarat: orce guvern care se prezintă în dieta ce se va deschide în 15 Octomvrie şi nu va avea în programul său *uniunea personală* şi încheierea cât mai grabnică a păcii, e guvern mort.

Audienţe. După premierul *Wekerle*, Maiestatea Sa regele Carol a primit în audienţă particulară pe conţi *Tisza*, *Andrássy* şi *Apponyi*.

În zilele acestea a fost ascultat în audienţă şi arhiducele *Iosif*, venit anume de pe câmpul de luptă.

Ştirile războiului

Luptele din Franţa n'au pierdut încă din putere. Tot alte şi alte trupe de-ale Înţelegerii se aruncă în foc pe întreg frontul apusean.

Germanii, prin retragerea lor, îşi îndreaptă în multe puncte liniile. Frontul lor nu se clatină pe lângă toată masa enormă a duşmanilor năvălitori. Defenziva germană, care suportă cu succes atacurile lor, pricinueşte pierderi uriaşe în şirurile duşmane.

Lupta, de câteva zile, dela *Cambrai* s'a terminat cu nereuşită completă. La *St. Quentin* însă, părăsit de germani, au intrat francezii în 2 Octomvrie.

Rezistenţa germană este cu toate acestea departe de a fi înfrântă.

Armistiţiul cu Bulgaria.

Condiţiile. — Evacuarea. — Demobilizarea. — Schimbările teritoriale. — Alte ştiri.

Armistiţiul cu bulgarii, după comunicat din Londra, a intrat în vigoare îndată după semnarea lui (în noaptea de 29 Septemvrie 1918) şi rămâne valabil până la terminarea tratativelor de pace. Armistiţiul, de natură curat militară, este semnat de către delegaţii bulgari şi de comandantul francez, generalul *Franchet d'Espérnay*, dela armata din orient în Salonic.

Condiţiile sânt următoarele:

1. Evacuarea fără amânare a părţilor ocupate din Grecia şi Sărbia.
2. Imediata demobilizare a armatei bulgare.
3. Predarea în mâinile aliaţilor a mijloacelor de transport (vapoare şi căi ferate).
4. Aliaţii vor supraveghea predarea armelor, care se vor păstra adunate în deosebite locuri ale ţării.
5. Aliaţii primesc liberă trecere prin Bulgaria şi vor ocupa puncte de însemnătate strategică. În Bulgaria se va face ocuparea prin trupe franceze, engleze şi italiene; cercurile greceşti au să fie ocupate de trupe greceşti, iar cele sârbeşti de trupe sârbeşti.

Chestiunea schimbărilor de teritorii se va hotărâ numai în conferinţa de pace.

Correspondentul din Viena al ziarului *Az Ujság* află, că întâmplările din Bulgaria îşi au izvorul în agitaţia *antimilitară*. Soldaţii bulgari declaraseră în primăvară, că ei vor sta la front numai până la 1 Septemvrie. Când s'a început ofensiva Înţelegerii, a doua şi a treia divizie bulgară au ridicat steaguri albe şi au comunicat duşmanului, că frontul bulgar stă deschis. Generalul *Ribazov*, în fruntea soldaţilor răsvrătiţi, a lucrat ast fel pe responsabilitatea proprie. El voia, cu diviziunea lui, să plece asupra Sofiei, să detroneze pe regele *Ferdinand* şi să încheie pace cu Înţelegerea. Planul s'a zădărnicit prin aceea, că soldaţii au început să deserteze în masă. Au mai rămas numai 600 de oameni, cari au năvălit asupra cartierului general bulgar la *Küstendil*, au omorât o parte din ofiţeri şi au întrerupt comunicaţia între front şi cartierul general. Trupele rămase credincioase i-au împedecat. O parte din desertori s'a ascuns în pădurea apropiată, altă parte s'a predat.

*

În *Femdenblatt* din 2 l. c. se scriu următoarele:

Guvernul bulgar s'a supus duşmanului, într'un mod atât de umilitor şi într'o măsură atât de întinsă, cum nu se găseşte exemplu în istorie. Bulgaria dispăre din şirul statelor neatrănătoare, dacă va trebui în adevăr să îndeplinească toate condiţiile tratatului de armistiţiul. Ar fi mare greşală să sperăm, că sobrania nu va aproba demersul lui *Malinov*. Puterile centrale înţeleg situaţia deplin. Ieşirea din lupte a Bulgariei nu este împreună cu urmări ireparabile.

Fremdenblatt mai face o asemănare între sârbi şi bulgari: Sârbii, deşi au pierdut o ţară întreagă, totuşi continuă războiul. Bulgaria însă este închinată duşmanului de către guvernul său propriu, cu toate că bărbaţii de stat bulgari înainte cu câteva săptămâni nu ne mai slăbeau cu declaraţiile lor rezolute. Puterile centrale, pe lângă toate cele petrecute, vor şti să facă faţă şi evenimentelor bulgare.

Reforma administrativă

Ministrul prezident *Alexandru Wekerle* va prezenta dietei deodată cu proiectul reformei electorale, următoarele proiecte de lege: 1. Despre revizuirea legii orăşeneşti, 2. Revizuirea legii comunale, 3. Statificarea afacerilor pentru igiena publică, 4. Proiect pentru organizarea pe calea legii a tutoratului, 5. Proiect de lege referitor la spitale.

Reforma administrativă a comitatelor s'a pregătit după proiectul lui *Sándor János*. Reuniunea regnicolărilor centrală a notarilor comunali şi ceruali şi-a exprimat înaintea ministrului de interne dorinţa, că voieşte să facă propuneri cu privire la reforma administrativă. Notarii voiesc ca în viitor ei să fie şefii comunelor şi nu primarii, căci şi aşa responsabilitatea legală apasă umerii notarilor, cari au condus şi afacerile administrative ale comunelor.

Teatru german în Bucureşti

Viaţa teatrală. — Piese jucate. — Publicul. — Factor cultural.

Regisorul unui teatru vienez, dl *Hubert Reusch*, chemat de autorităţile militare administrative să conducă Teatrul naţional din Bucureşti, a făcut unui corespondent de ziar interesante comunicate despre viaţa teatrală de acum din capitala română.

Dl *Reusch*, regisorul cu toate drepturile unui director al Teatrului naţional din Bucureşti, spune următoarele:

Autorităţile administrative germane aveau interes, ca în clădirea aceasta mare şi goală, — actorii români se refugiaseră la Iaşi, — să întocmească o stagiune în regulă, pentru a mijloci publicului bucureştean cunoaşterea poeziei germane. Nu eră prin urmare vorba despre cunoscutele producţiuni, în stilul pieselor de petrecere, date în teatru menit pentru front. Dimpotrivă, ţinta eră să arătăm bucureştenilor, — fireşte acelor, cari voiau să vină la noi, — mai întâi stălpii fiecărui teatru german cu rol de factori culturali: va să zică, *clasicii*. Am încercat, pe lângă *Shakespeare*, cu scriitorul necunoscut acolo, *Kleist*; am dat pe *Juditha* lui *Hebbel*; *Ifigenia*, *Cabala* şi *Amor*, *Maria Stuart*, de *Schiller*; *Medeea* şi *Sappho* de *Grillparzer*; *Minna* şi *Emilia Galotti* de *Lessing*.

Publicul acestor reprezentaţiuni se alcătuea nu numai din soldaţi şi ofiţerii puterilor ocupante, ci, pe lângă intelectualii nemţi şi evrei din Bucureşti, — înaintea de toate din tinerimea bucureşteană cunosătoare de limbă germană. Şi trebuie s'o spun că la piesele de *Goethe*, *Schiller*, *Grillparzer* şi *Lessing* am fost împărtaşii de aplauze atât de furtunoase, încât însufleţirea

cumpătată a fiecăru public de teatru german rămâne departe îndărăt. Aprobările delirante ale tinerimii au contribuit la faptul, că oamenii neștiutori de limbă nemțească să se decidă a cerceta teatrul, de care — din motive patriotice — se cam fereau la început.

Crescând interesul publicului curat românesc pentru reprezentațiile noastre, ne-am simțit îndemnați să lărgim repertoriul și să luăm în seamă direcția spiritului românilor. Bucureștenul este obișnuit, atât prin scriitorii săi naționali, cât și prin trupele parisiene care au umblat pe aici, să i se dea piese cu efect teatral pronunțat. Lui îi place, în general, sentimentalitatea și rafineria scenelor, și dovedește interes mai slab pentru comedia mai fină de caracter, în deosebi pentru comedia germană. Am făcut încercare cu *Fulda*, cu «Concertul» lui *Bahr*; dar am obținut tot așa de puțin rezultat, ca și prin întreprinderea de-a încetățeni în București pe *Gerhart Hauptmann*.

Am jucat piese de *Schnitzler*, — de sine înțeles cu mare efect; — tot asemenea a fost bine primită lucrarea lui *Herczeg* «Vulpea albastră».

Din *Ibsen* am ales pe «*Nora*» și «*Hedda Gabler*, din *Björnson* pe «*Nou căsătorii*».

Ne-am adresat și la repertoriul de comedii mai vechi germane, și am reprezentat pe «*Doctorul Claus*», (de *L'Arronge*). «*La calul alb*», «*Contesa Guckerl*» (de *Schönthan* și *Koppel-Elfeld*), și de sine înțeles «*Heidelbergul de odinioară*», — tot lucrări care prind mai mult sau mai puțin în orice teatru din lume. Au plăcut lumii dela Dâmbovița și dramele lui *Sudermann* «*Iohannisfeuer*» și «*Glück im Winkel*».

Bogația rară a decorațiilor Teatrului național din București ni-a dat puțină de-a pune în scenă toate piesele noastre, conform cerințelor artei, deși repertoriul nostru era neobișnuit de cuprinzător... Șeful cenzurei în România, căpitanul Gebssattel, ne-a sprijinit în năzuințele noastre cu multă pricepere și idealism.

Teatrul german în București, sfârșește dl Reusch, este pe drumul cel mai bun să devie nu un teatru de propagandă comună, ci un factor cultural în viața intelectuală a capitalei române.

Un legat de una mie coroane

al fraților Romulus și Remus Dobo pentru meseriași români din Orăștie și jur.

Ziua de 17 Septembrie n. 1918 s'a numărat între puținele zile de adevărată înălțare sufletească pentru cărmăcii «*Reuniunii sodalilor români din Sibiu*». În aceasta zi adevărată frații *Dr. Romulus Dobo*, medic în Orăștie, și *Remus Dobo*, maior activ la reg. ung. de honvezi, a binevoit a trimite la adresa prezidentului Reuniunii Vic. Tordășianu, darul generos și neașteptat de *una mie cor.*, cu menirea de a se eterniza în mod veșnic pe de o parte numele și memoria neuitatului lor părinte *Mihail Dobo de Ruszka*, fost senator și inspector la magistratul din Orăștie, dela a cărui moarte, întâmplată în August 1873, s'au împlinit 45 ani, ear de alta cu scop de a se ajutarea cei mai năcăjiți ai neamului, începătorii ucenici meseriași români din Orăștie și jur.

Reuniunea, obișnuită a încassa mai mult numai creșterea «câte un ban de orfan», sau câte 10—20 bani, prin acest dar generos e adusă în fericită situație de a crea, între legatele sale de câte 100 cor., primul legat de 1000 coroane.

De altfel este al 3-lea caz, în cursul celor 20 ani, că Reuniunea primește sume mai mari. Astfel la 26 Octombrie 1912, binefăcătorul neamului, de pie memorie *Ioan Vișa*, care «înzestră», precum o zicea, chipul său, păstrat în Reuniune, pe care un alt așezământ al nostru nu a voit să i-l păstreze, an de an cu câte 60 cor., ce să se împartă între săracii Reuniunii, depune la mâna prezidentului Tordășianu suma de 2000 cor., drept bază la «Fondul Ioan Vișa pentru scopurile umanitare ale Reuniunii», ear la 15 Februar 1913 «Binefăcătorul anonim al meseriașilor români» a înmulțit Legatul Dr. Ioan Borcea pentru ajutorarea copiilor săraci din Săliște aplicați la meserii» cu suma de 1000 cor.

Frații Dobo prin aceasta faptă de înaltă pietate, conduși de adevărul din axioma «Cinstiți memoria binecuvântată a vrednicilor voștri înaintași, ca și lumea să vă cinstească pe voi», servesc și ca viu exemplu pentru acei fii ai neamului, cari dovezi vor să dea despre dragostea ce li-o poartă memoriei iubitorilor lor părinți, vrednici de a trăi în inimile și în sufletele celor de față și a celor viitori.

Noului legat i s'a dat numirea «Legatul Mihail Dobo de Ruszka pentru ajutorarea copiilor săraci din Orăștie și jur aplicați la meserii». El se atașează la «Fondul

Episcopul Nicolae Popea pentru masa învățăcelilor meseriași» și va sporii din daruri benevole etc. până va ajunge la 5000 cor., când 20% se vor capitaliza ear 80% se vor folosi în scopul destinat de legatari.

Astăzi, când totul tinde spre democratizare și industrializare, fapta atât de grăitoare a distinșilor frați Dobo e vrednică de a fi imitată de toți cei înzestrați cu averi materiale și cu simțăminte curat românești.

«*Ale Tale dintru ale Tale*»...

Fericirea casnică

— după A. Zimmermann —
de preotul G. Fl. Preșmereanu.

III

Terenul de muncă al femeii. Deși bărbatul e capul în căsătorie, totuș persoana principală în ale casei trebuie să fie soția.

Rolul și problema principală a bărbatului cad afară de viața casnică.

De fapt, căsătoria este pentru femei problema problemelor. Soția este aceea, care are să întrușipeze căsătoria. Pe acest teren bărbatul îi poate da numai mână de ajutor.

Căsătoria ridică mari pretensiuni la inima, sufletul și intelectul femeii, de cari numai ea e capabilă prin o voință oțelită de focul iubirii.

Problema femeii în căsătorie este foarte complicată și nespuse de grea.

Ar fi o fericire nespuse pentru poporul nostru, dacă cunoașterea acestui adevăr simplu ar deveni convingerea generală a tuturor cercurilor sociale.

Atunci nu ni-ar fi dat să vedem, cum se cheltuiește multă osteneală și timp, întru a prinde în mreajă câte un bărbat, ci s'ar crește din tinerele fete niște soții vrednice. Atunci n'am întâlni cazuri, în care fetele tinere, în ziua cununiei, cred a fi ajuns la ținta tuturor dorințelor lor.

E trist, bună oară, când o femeie se mărită fără a avea cele mai necesare cunoștințe de economie.

Asemenea femei e întocmai ca bărbatul, care s'a căsătorit fără a fi în stare să-și poată susține femeia. Dacă în cazul acesta se face nedreptate femeii, nu mai puțin se nedreptățește un bărbat în cazul întâi. E și mai trist apoi când femeia, dând ascultare vorbelor nechezuite ale unora și altora, se lasă condusă de vederea greșită, că economia casei e lucru d'a doua mână, de care nici nu se plătește să vorbești.

Purtarea economiei de casă. Cu greu se poate închipui o căsătorie cum se cade, dacă femeia nu dă dovadă de hărnicie în ale economiei de casă. Dacă fiecare femeie ar cunoaște acest adevăr, și dacă ar căuta să suplinească cel puțin în primii ani ai căsătoriei, ceea ce ar fi trebuit să învețe înainte de cununie, — ar fi un mare bine.

Ea totdeauna ar trebui să-și crească fiicele în deosebi pentru căsnicie.

Căci să nu se creadă, că este ușor a conduce economia casei, ca să fie aceea ce trebuie să fie: Cămin pentru familie, cămin — înainte de toate — pentru bărbat.

Un bărbat, care vede clar, ajunge să găsească în cursul anilor, în parte, enigma: El observă, că femeia îl studiază și își dă silință să-i cunoască însușirile și caută a se acomoda acelor. Femeia înțeleaptă știe că se cere multă chibzuială și osteneală, fiind vorba a face din casa sa un loc de tihnă casnică.

Ea aduce bucurios această jertfă, bine știind, ce însemnătate are fericirea căsătoriei, dacă bărbatul se simte bine acasă.

Femeia știe, că bărbatul și-a petrecut viața de *holtei*, de obicei la restaurant și cluburi. Ea știe, că pe soțul ei și acum îl leagă mii de fire nevăzute cu împrejurările vieții de holtei.

Ea trebuie să-și facă socoteala, că trec săptămâni și luni după căsătorie și viața trecută îi ispitește cu distracțiile sale, și nu arareori trebuie să cedeze în luptă, ce se dă în sufletul lui, influințelor din afară.

Dintr-o parte îl atrag pretenții vechi, cu viața de cafenea.

Dacă din cealaltă parte îl reține numai soția, ea ușor poate sucumba.

Pentru ca influința sa să fie hotărâtoare, trebuie să se îngrijească, ca timpul petrecut de bărbat la vatra familiară, să-i fie mai plăcut acestuia, decât petrecerea în afara de casă.

Societățile. Nu voesc să zic, că femeia trebuie să oprească bărbatul dela orice viață socială. Acesta ar fi lucru nechibzuit.

În multe întreprinderi și năzuințe nobile, pe teren religios, cultural și pe alte terene, se poate ajunge la bune rezultate numai prin întrunirea bărbaților de aceleași vederi în societăți. Trebuie dar, ca bărbatul

să-și ocupe locul în cadrele organismului ce-l compun cei de aceeași carieră cu el.

Cruțarea. Nu e destul ca o femeie să fie în stare a întemeia un cuib plăcut familiar. O femeie trebuie să știe chivernisi agonisita bărbatului. Câtă nemulțămire și nenorocire nu se trage numai din faptul, că femeia nu știe prețul banul greu câștigat.

În mare parte îi lipsește femeii de azi simțul de cruțare.

Acest lucru devine o adevărată calamitate în caz, când bărbatul nu dispune de mulți, mulți bani. Mai adese însă faptul, că o femeie nu știe purta economia cu destulă cruțare, nu provine atât din înclinare spre risipă, cât mai mult din aceea, că nu se pricepe la economia casei. «Lipsind cunoștințele, lipsește simțul practic», — vai atunci de puna bărbatului.

Cruțarea se înrădăcinează în deprinderile ei numai pe lângă bunăvoință.

Femeia, care nu e cruțătoare dela natură, trebuie să aibă înaintea ochilor trebuința de a fi în adevăr cruțătoare. Un mijloc ajutător întru a-și desvoltă simțul de economisire stă în aceea, ca regulat în fiecare zi pune la o parte câteva parale, fie cât de puține.

N'ar trebui, să fie nici o femeie, care să nu facă uz de acest mijloc.

În orice economie cu rânduială, ar trebui ca soția să-și primească suma fixă, menită pentru economia casei lunar, sau săptămânal. Trebuie să fie mândria ei a se ajunge cu suma primită.

Inoirea abonamentelor

Invităm onorații abonați ai ziarului *Telegraful Român*, ale căror abonamente expiră cu sfârșitul lui *Septembrie*, să binevoască a le înnoi de cu vreme, stăruind în cercuri cât mai largi pentru lățirea organului nostru.

Abonamentul se face prin *mandat poștal*, trimis la adresa: *Administrația Telegrafului Român în Nagyszeben* (Sibiu).

Numele abonatului, locuința sa și ultima poștă, să fie scrise corect și legibil.

Administrația Telegrafului Român.

Știrile zilei

Trupele austro-ungare în luptele din apus. Se anunță din cartierul de război al presei: În 26 Septembrie, una din zilele mari ale luptelor de pe frontul apusean, s'au distins în mod glorios trupele austro-ungare dela Verdun ale locotenent-feldmareșalului *Metzger*. O năvală dușmană s'a zădărnicit cu totul prin aruncarea grabnică în luptă a rezervelor i. și r. Afară de aceasta, trupele austro-ungare au luat parte în luptele sectorului vecin și au dat sprijin efectiv tovarășilor de arme germani.

Sabie de onoare. Consiliul comunal dela Solingen a hotărât să dăruiească generalului feldmareșal *Hindenburg* o sabie de onoare cu prilejul zilei natale din 2 Octombrie a generalului. Sabia, din oțel din Damasc, poartă inscripția: Eroul germanilor, gloriosului conducător al poporului înarmat, lui *Hindenburg*, orașul recunoșcător Solingen.

Germania se democratizează. În urma chemării făcute de împăratul *Wilhelm* tuturor partidelor de a lua parte la diriguirea afacerilor imperiului, democrații sociali vor intra cu siguranță în guvern. Partidele cu majoritate au fixat deja programa obligatorie pentru noul cancelar. Punctele principale din program sânt: Reforma electorală cu Prusia, autonomizarea Alsăției și Lorenei, revizuirea scopurilor de război chiar și a păcilor încheiate până acum.

Răspunsul Angliei la demersul de pace al ministrului nostru de externe, baronul Buriar a sosit abia alături. Nota Angliei refuză primirea ofertului de pace, dar nu exclude posibilitatea ca baronul Buriar să continue încercările. Implică adevărul scripturei, bate și țese se va deschide.

Titlul «Domnule feldmareșal» Ziarul *Küllügy-Hadügy* află, că domniitorul nostru a ordonat, ca feldmareșalii, — întrucât nu au titlu de «Maiestate» sau de «Alteță i. și r.», au să fie agrăți cu vorba «Domnule feldmareșal».

† *Ana Cotruș*, născ. Isailă, soția parohului ort. rom. Aron Cotruș din Lupu, și mama poetului ardelean Aron Cotruș, după o scurtă boală de 4 zile și-a dat sufletul în mâinile Creatorului în 23 Sept. 1918 n. în al 52-lea an al vieții și al 30-lea al fericitei căsătorii. Rămășițele sale pământești s'au înmormântat Miercuri la 25 IX. 1918 d.m. la 3 ore, de preoții *Mihai Neagu* din Cinadie și *Vasilie Popa* din Tău. Fie-i memoria binecuvântată!

Foc. În comuna vecină, Șura mare, a izbucnit Marți un foc puternic, care a nimicit 14 clădiri economice, cu toate produsele înmagazinate, în preț de vreo 800 de mii coroane. Focul s'a aprins din negrija copiilor.

Contribuiri pentru sanator. În scopul clădirii sanatorului pentru tuberculoși au contribuit în răstimpul dela 20 până la 26 Sept. a. c. următorii: *Martin Herbert* 20 Cor.; *Pavel Bozsóky* 2 Cor., și 1% contribuiri benevole: 122 Cor., 26 fileri. Contribuiri se primesc și în viitor la cassa de asigurare a muncitorilor din cercul sibian, Piața Zeughof nr. 5 și 6 și se chitează în ziare.

† *Atanasie Popovici*. Primim următorul anunț funebrel: Cu profundă durere aducem la cunoștință trecerea din viață a devotatului funcționar superior și neuitatului coleg, *Atanasie Popovici*, șeful filialei noastre din Șiria, întâmplată în Șiria la 25 Septembrie 1918, — în etate de 43 ani și după un serviciu credincios de 21 ani la institut. Fie-i memoria eternă! Arad, la 25 Septembrie 1918. Direcțiunea, comitetul de supraveghere și corpul funcționarilor institutului de credit și economii «*Victoria*».

Prea multe oi în Ungaria și lipsa de nutreț. Cum se știe guvernul ungar a vândut pe preț ieftin agricultorilor noștri vre-o 300.000 oi aduse din România. Guvernul ungar a oprit tăierea acestor oi; ele s'au înmulțit într'atât, încât agricultorii n'au ce să le dea de mâncare. De aceea crescători au voit să vândă o parte din aceste oi în Austria. Însă după o convenție a guvernului ungar cu cel austriac, vânzarea de vite între aceste 2 țări poate fi făcută numai prin mijlocirea Centralei pentru comerțul de vite și nutreț. Acestea are drept să furnizeze Austriei câte 10.000 oi lunar. Întru cât însă centrala nu îngăduie ca între aceste 10.000 oi să fie trimise în Austria și oile agricultorilor, aceștia nu pot trimite nimic în Austria și nu știu ce să înceapă cu oile lor.

Câți au emigrat în America în curs de 15 ani? «*A Nap*» ocupându-se cu epidemia emigrării în America, destăinuiește că în cei 15 ani de înaintea războiului au emigrat din patria noastră numai 2,200.000 ceeace face 15% din populația întreagă. Dintre aceștia 1/3 sânt maghiari, iar 2/3, dintre naționalități. Dureroase constatări statistice!

Biblioteca de cărți oprite. În Lipsa se înființează *Bibliotheca librorum prohibitorum*, în care au să fie cuprinse toate cărțile oprite în Germania, precum și alte produse de ale presei de aceeași natură. Biblioteca vaticană, cum știm, conține toate produsele de presă puse la *index*, ca fiind contrare bisericii romano-catolice sau credinței creștine. De sine înțeles, că astfel de biblioteci nu stau deschise curioșității profanilor, ci sânt menite scopurilor celor mai serioase ale științei.

Mersul trenurilor. Sosesc, în gara din Sibiu, dela:

Nocrih	la 6:43 i. d. a.
Ciznădie	7:— "
Vinț	7:41 "
Copșa	3:07 d. a.
Ciznădie	4:44 "
Făgăraș	3:34 "
Turnu roșu	6:04 "
Copșa	10:05 noaptea.

Pleacă spre:

Ciznădie	5:21 i. d. a.
Copșa	6:20 "
Turnu roșu	10:50 "
Făgăraș	10:23 "
Copșa	1:31 d. a.
Ciznădie	1:57 "
Nocrih	4:06 "
Vinț	6:10 "

Poșta redacției

Dlui I. C. în C. Răsunetul I-am predat celui interesat, care negreșit s'a bucurat foarte mult.
Dlui C. I. în S. «Învățătorii noștri» n'au sosit. Albinele zboară, cum vezi, astăzi. Mulțumiri.

(245)

2—3

Concurs

Pentru ocuparea posturilor vacante de învățători sau învățătoare la școalele confesionale ort. rom. din comunele mai jos însemnate, tractul Brașovului, se publică concurs cu termen de 15 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

1. In comuna **Purcăreni** un post cu salar de 1200 cor., care se plătește dela popor și cvartir în natură.

Cu postul de învățător este împreună și cantoratul. Venitele cantorale nu se compută în salarul învățătoresc.

Dela învățătoare nu se cere cantoratul.

2. In comuna **Târlungeni** un post cu salar anual de 1200 coroane, care se plătește dela popor prin repartitie și cvartir în natură.

3. In comuna **Sânpetru** două posturi, cu salar anual de câte 1200 cor. care se plătește în rate lunare dela biserică, grădina școlară de 1/4 de jugăr și cvartir în natură.

Învățătorii sau învățătoarele alese vor instrui și pe copiii din școala de repetiție.

Cereri de concurs provăzute cu documente cerute să se înainteze în termenul arătat oficiului protopopesc ort. rom. al Brașovului.

Brașov, 3 Septembrie 1918.

Oficiul protopresbiterial ort. român al Brașovului.

V. Sfetea,
adm. prot.

(246)

2—3

Concurs

Pentru întregirea unui post de învățător (învățătoare) la școala conf. ort. rom. din **Preșmer** (Prázsmár) tractul Brașov, se publică concurs cu termen de 15 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post sânt:

1. Salar conform legilor în vigoare, plătit lunar anticipativ din cassa bisericii.

2. Cvarțir în edificiul școlar, sau 240 cor. bani de cvarțir.

3. Relut de grădină 20 cor.

4. Adaos de scumpete în sumă de 400 cor. anual, pe timpul răboiului, eventual și pe mai departe.

Nou alesul va avea să funcționeze și ca cantor la biserică pe lângă remunerația de o coroană de fiecare familie (circa 250 familii) plus venitele stolare obicinuite.

Cereri de concurs provăzute cu toate documentele cerute să se înainteze of. protopopesc al Brașovului. Concurenții au să se prezenteze în vreo Duminică sau sâmbătoare în biserică din parohie spre a cânta, iar eventual concurențele spre a face cunoștință cu poporul.

Preșmer (Prázsmár), 1/14 Septembrie 1918.

Din ședința comitetului parohial ort. rom. ca scaun școlar.

Ioan Ludu, preș. com. par. **Irodion Frateș,** notar com.

Văzut:

V. Sfetea,
adm. prot.

Nr. 605/1918.

(247) 2—3

Concurs

Cu provocare la rezoluția Ven. Consistor din 23 August a. c. Nr. 8875 Școl. pentru ocuparea postului de învățător la școala confesională din **Vartop**, protopresbiteratul Abrudului, se publică concurs cu termen de 15 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post sânt:

1. Salar fundamental 1200 cor. în rate lunare anticipative din cassa bisericii și gradațiile personale după anii de serviciu la această școală.

2. Cvarțir în natură, relut de grădină 20 cor. și lemne de foc.

Doritorii de a ocupa acest post își vor înainta cererile de concurs în termenul deschis subsemnatului oficiu și înainte de alege în vreo Duminică sau sâmbătoare se vor prezenta în comună spre a face cunoștință cu poporul.

Abrud, 10 Septembrie 1918.

Oficiul protopresbiterial în conțelegere cu comitetul parohial.

Petru Popoviciu,
protopop

354/1918.

(249) 2—3

Concurs

Pentru ocuparea posturilor de învățători la școalele noastre din comunele mai jos însemnate se escrie concurs cu termen de 15 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

1. **Acmariu**, cu salar: 600 coroane dela biserică, iar restul dela stat.

2. **Cricău**, cu salar: 800 coroane dela biserică și 400 cor. dela Ven. Consistor.

3. **Craiva**, cu salar: 500 dela biserică, 100 cor. dela Ven. Consistor, iar restul dela stat.

4. **Geomai**, cu salar: 700 cor dela biserică, iar restul dela stat.

5. **Mesentea**, cu salar: 400 cor. dela biserică, 200 cor. dela V. Consistor, iar restul dela stat.

6. **Saracșau**, cu salar: 400 cor. dela biserică, 200 cor. dela Ven. Consistor, iar restul dela stat.

La toate posturile cvartir și grădină, resp. relut.

Cereri de concurs se vor înainta la subsemnatul oficiu, în termenul sus indicat.

Indatoririle celor aleși sânt conform dispozițiilor din Regulamentul pentru școalele noastre.

Alba-Iulia, 13 Septembrie 1918.

Oficiul protopresbiterial ort. român al tractului Alba-Iulia.

Ioan Teculescu,
protopop.

Nr. 417/1918.

(250) 2—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de învățător la școala confesională ort. română din **Șibot**, protopresbiteratul Orăștiei, se publică concurs cu termen de 20 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post sânt:

1. Salarul fundamental de 1200 cor. plătit din lada bisericii.

2. Cvarțir în natură sau relut de cvartir.

3. Lemne de foc în natură.

4. Grădină în natură sau 40 coroane relut. Adaosele după anii de servit se vor socoti numai după anii serviți în comuna aceasta după ocuparea definitivă a postului.

5. Învățătorul e dator să cânte cu copiii în biserică la sf. Liturgie.

Doritorii de a ocupa acest post vor trimite cererile instruite cu documentele normate în lege, subsemnatului oficiu, în termenul deschis și se vor prezenta în vreo Duminică ori sâmbătoare la biserică spre a-i cunoaște poporul.

Orăștie, 12 Septembrie 1911.

Oficiul protopresbiterial ort. rom. al Orăștiei în conțelegere cu comitetul parohial.

Vasile Domșa,
protopop.

Nr. 270/1918.

(242) 3—3

Concurs repetiț

Pentru întregirea postului de învățător dela școala noastră confesională din **Blasfaleu de sus**, în protopresbiteratul Bistriței, prin aceasta se publică nou concurs cu termen de 15 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post sânt:

a) Salar fundamental 1200 cor. plătit în rate lunare anticipative din cassa bisericii;

b) Cortel în natură, grădină și un stâncin de lemne de foc;

c) Pentru încălzitul și curățitul salei de învățământ se îngrijește parohia.

Reflectanții la acest post își vor înainta cererile de concurs documentate la oficiul protopresbiterial ort. rom. în Beszterce și li se dă voie a se prezenta și în comună spre a se face cunoștință.

Alesul va fi îndatorat a instrui elevii în cântările bisericești liturgice și a-i conduce în Duminică și sâmbătoare la biserică.

Bistrița, 4/17 Septembrie 1918.

Oficiul protopresbiterial ort. rom. în conțelegere cu comitetul parohial.

Gregoriu Pletosu,
protopop.

(251)

1—3

Concurs

Pentru întregirea celor două posturi de învățători la școala noastră elementară conf. din **Herman** (Szászhermány) protopresbiteratul Brașovului, se publică concurs cu termen de 15 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu aceste posturi sânt:

1. Salar fundamental 1200 cor.

2. Relut de cvartir 240 cor. (ambele plătitile din cassa bisericii).

3. 1/4 jug. grădină în natură.

4. 1/4 din venitele cantorale în săpt. a treia, resp. a doua.

Învățătorii cari vor fi aleși, vor fi dator a instrui tinerimea în cor și a conduce corul în biserică și a ține strana la rândul său.

Pot concura și învățătoare, în care caz nu se va pretinde dela ele cantoratul.

Concurenții, cari ar mai fi avut încă și până acuma ani de serviciu, vor primi salarul după tarifa legilor în vigoare și după anii de serviciu.

Herman (Szászhermány), din ședința comitetului parohial ținută la 15/28 Iulie 1918.

George Fătuț,
președinte.

Nicolae Popovici,
notar.

Văzut:

V. Sfetea,
admin. protop.

Nr. 481/1918 of. prot.

(241) 2—3

Concurs

Pentru întregirea postului de învățător la școala conf. ort. rom. din **Vimamare** (Tordavilma), protopresbiteratul Cetății de peatră, prin aceasta se publică concurs cu termen de 15 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post sânt:

1. Comuna bisericească, din reparițe, 440 coroane.

2. Ajutor consistorial permanent 160 coroane.

3. Restul salarului legal dela stat, votat deja.

4. Cvarțir corespunzător, și

5. 2 stâncini de lemne de foc.

Învățătorului ales i se impune — pe lângă îndatoririle cuprinse în normele în vigoare — cultivarea grădinii școlare (legumărit, pomărit) cu înșiși elevii; formarea unui cor școlar din elevi și adulți; conducerea elevilor la biserică în fiecare Duminică și sâmbătoare, cântând cu ei răspunsurile liturgice și conducerea regulată a școalei de repetiție.

Concurenții să-și înainteze rugărilor provăzute cu toate documentele de lipsă subscrisului oficiu protopresbiterial în termenul indicat mai sus și în acelaș interval de timp să se prezinte în biserică și comună, ca concurenți.

Lăpușul-unguresc—Magyarláp, la 3/16 Septembrie, 1918.

Oficiul protopresbiterial ort. rom. al tractului Cetatea de peatră, în conțelegere cu comitetul parohial.

Andrei Ludu,
protopop.

Nr. 269/1918.

(244) 2—3

Concurs repetiț

Pentru întregirea parohiei de cl. III. **Vința**, din protopresbiteratul Lupșa, devenită vacantă prin repozarea parohului Nicolae Nicoară, după ce la concursul I. nu s'a prezentat nime ca concurent, se publică al doilea concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post sânt cele fasonate în coala B. pentru ntregirea venitelor preoțești dela stat.

Concursul, înzestrat cu documentele cerute, se înaintează în termenul deschis subscrisului oficiu, iar concurenții — cu observarea prescrișelor din regulamentul pentru parohii, — se pot înfățișa înaintea alegătorilor pentru a cânta, resp. a oficia și cuvânta și a face cunoștință și cu poporul.

Ofenbaia (Aranyosbánya), la 1 Septembrie 1918.

Oficiul protopresbiterial ort. rom. al Lupșei, în conțelegere cu comitetul parohial concernent.

Vasile Gan,
protopop.

Nr. 507/1918.

(243) 3—3

Concurs

Cu provocare la ordinul Ven. Consistor din 16 Ianuarie a. c. Nr. 16 Bis., se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român», pentru ocuparea postului sistematizat de capelan permanent în parohia de cl. I. **Arada**, tractul protopresbiterial al Câmpenilor.

Emolumentele împreunate cu acest post sânt jumătate din toate venitele parohiei.

Reflectanții la acest post își vor înainta petițiile, instruite conform normelor în vigoare, subsemnatului oficiu protopresbiterial în termenul deschis, și cu prealabila încuviințare a subsemnatului se va prezenta în vreo Duminică sau sâmbătoare la biserică spre a cânta, cuvânta, eventual a celebra și a face cunoștință cu poporul.

Cel ales va fi îndatorat să se conformeze ordinelor consistoriale privitoare la acest post.

Câmpeni, 1 Septembrie 1918.

Oficiul protopresbiterial ort. rom. al Câmpenilor în conțelegere cu comitetul parohial.

Petru Popoviciu,
protopop adm.

Învățător tinăr

necăsătorit, liber de serviciul militar și cu frumoase aptitudini muzicale caută aplicare la o școală confesională subvenționată de stat, cu una sau mai multe puteri didactice. Prefere bucuroso o astfel de comună, unde ar putea contracta o căsătorie cinstită și demnă. Oferte închise cu descrierea pe scurt a emolumentelor și a altor referințe locale, să se trimită în plic dublu în termen de 8 zile la administrația acestui ziar sub titlul „**Iubitor de muncă**”.

Pălării de dame!

Cu mult șic și elegante. Mare asortiment în pălării de catifea, velur și păsă (Filz), în toate prețurile la:

(230) **Salonul de modă** 5—6

BERTA ZIEGLER,

Sibiu, Strada Călnădiei Nr. 43, etajul I.

ESTE CLAR DEPLIN

că o damă cultă nu poate întrebuința, decât pudră-Diana și cremă-Diana.

Doză de probă . . . 3— K
Doză mare 6— K

De vânzare pretutindeni!

La «**Librăria arhidiecezană**» din Sibiu—
: : Nagyszeben se află de vânzare : :

Căzut-a cumuna capului nostru
cuvântări funebrele

de

Dr. Ioan Lupăș.

Prețul unui exemplar **8 Coroane**, plus porto postal recomandat 1 Cor.